గోలకొండపత్రిక

౧౦౨౪౦

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు అర్ధవార జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౨౯ ● హైదరాబాదు దక్కను [illegible] తారణ సం. భాద్రపద శు ౯ [illegible] సోమవారము ● సంచిక ౭౨

పారిస్ నగరం యుద్ధభూమిగా మారింది

నగరాన్ని ధ్వంసం చేయటానికి జర్మనుల పట్టుదల

లండన్ ఆగస్టు ౨౭—

సుమారు వారమునకముందు మిత్రమండలి సైన్యములు నార్మండీ రంగంలో అతిశీఘ్రంగా పోరాడుచు ఫ్రాంసు ముఖ్యపట్టణమైన ప్యారిస్ ను పట్టుకోవలెననే కోరికతో [illegible] ముందుకు నడచుచున్నవి. [illegible] జర్మనుల ప్రతిఘటనలను వదలగొట్టుచూ ప్యారిస్ నగరములో ప్రవేశించినారు. మిత్రసేనలు నగరాన్ని ప్రవేశించేముందు [illegible] సైన్యాలతో నగరరక్షణకై ఒక ఏర్పాటు గావించుకొన్నారు. [illegible] ప్యారిస్ నగరాన్నంతా ధ్వంసం చేస్తామని బీరాలు [illegible] కటం [illegible]. ఈ సందర్భాన్ని [illegible] సైనికులు నగరశోభను అందలి ముఖ్య వస్తువులు [illegible] చేయటానికి, మిత్రమండలివారి సహాయమును కోరినారు మిత్రమండలివారి సహాయక సైన్యాలు అప్పుడే వచ్చి చేరినవి. ప్యారిస్ నగరములో మహాభయంకరమైన యుద్ధం జరుగుతూ యున్నది మిత్రమండలివారు నగరం ధ్వంసం కాకుండా [illegible] ప్రయత్నములు చేయుచు యుద్ధం సాగిస్తున్నారు ఒక జర్మన్ సేనాని ఆత్మ [illegible].

ఇక ప్యారిస్ దక్షిణంగా మిత్రమండలివారు విజయవంతంగా సాగిసాగింది [illegible] పట్టణాన్ని వశపరచు కొన్నారు. [illegible] బట్టి [illegible] పట్టణాన్ని కూడా పట్టు [illegible] దక్షిణపు తీరమునను [illegible] తెలుస్తూయున్నది జర్మనులు [illegible] ఫ్రాంసులో మిత్రమండలి [illegible] అన్నిరంగాలలో [illegible] చుకొనుచున్నారు.

జర్మనీపై రుమేనియా యుద్ధప్రకటన

కొన్ని నెలలో రుమేనియానుండి జర్మనీకి వచ్చుచున్న [illegible] గోధుమల సహాయము చాలా గొప్పది అట్టి రుమేనియాకును జర్మనీకిని మధ్య ఎట్టి [illegible] రుమేనియా జర్మనీపై యుద్ధప్రకటనము గావించినది [illegible] పట్టుదల [illegible] జర్మను విమానదళముల ప్రచండమైనదాడి [illegible] తెలియుచున్నది [illegible] హిట్లర్ పట్టునుండి [illegible] ప్రయత్నములో యున్నది. ఇక జర్మనీవని [illegible] ఈదెబ్బతో అంగబలం అర్థబలం గూడా సున్న [illegible] రుమేనియాలో [illegible] ప్రత్యేకముగ [illegible] యుద్ధము జరుగుచున్నట్లు [illegible] జర్మనులు [illegible].

వార్సాలో [illegible] గూడా రష్యనుల [illegible] చాలా [illegible] చేయుచున్నారు.

బర్మా రంగములో జపాను సైన్యాలు కాలికి బుద్ధిచెప్పినట్లు కనబడుచున్నది. [illegible] ప్రాంతములో పారిపోవుచున్న శత్రుసైన్యములను మన సైన్యాలు తరుముకొని పోతూ ఉన్నవి. [illegible] మార్గములో యున్న ఒక గ్రామాన్ని జపానువారు వదలి పారి పోయినారు. [illegible] కొన్ని ప్రతిఘటనలు [illegible] సాగిస్తూనే ఉన్నవి. ఉత్తర బర్మాలో [illegible]

భవిష్యదభివృద్ధితో — ఒక క్రొత్తబాధ్యత

[illegible] — [illegible] చిన్న బిడ్డపుట్టనున్నది.

[illegible], ఆరోగ్యవంతమైన చక్కని బిడ్డ [illegible] మీరు గట్టి ఏర్పాటు చేయాలి, [illegible] తరువాత [illegible] వైద్యునితో [illegible] ఉపద్రవముల [illegible].

మీ బిడ్డ ఆరోగ్యంగాను మంచి బలిష్టముగాను [illegible] — భవిష్యదభివృద్ధి [illegible]

[illegible] జీవితములో మీకు సంతోషంగా [illegible].

దిన్యూ ఏష్యాటిక్ ఇన్షూరెన్సు కం. లిమిటెడ్.

జీవితము, అగ్ని, సముద్ర [illegible] సంబంధమైన వ్యాపారములు చేయును—

ప్రధానకార్యాలయం, న్యూ ఏష్యాటిక్ బిల్డింగు [illegible] ఢిల్లీ
[illegible] (దక్కను) కార్యాలయము, సుల్తాన్ బజారు

శ్రీ రాజాబహద్దర్ వెంకట్రామా రెడ్డి ఓ·బి·ఇ గారి వజ్రోత్సవములు

హైద్రాబాదు ఆగస్టు ౨౫

పరోపకార పారీణ ధురీణులును, [illegible] దారకులునగు శ్రీరాజా వెంకట్రామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. గారి ౭౫వ జన్మదినోత్సవమును హైద్రాబాదు నగరమునందలి వివిధసంస్థలవారు మహోత్సాహముతో జరుపుచుండిరి. ఈసందర్భమునకై [illegible] నగరమునందలి [illegible] శ్రీవారి వజ్రోత్సవమును శ్రీరాజా ప్రతాపగిర్జి [illegible] ఆగస్టు ౨౧ తేదినుండి ౨౩వ తేదివరకు మూడు దినములు మహావైభవముగా జరిపిరి. ఈ ఉత్సవ సమావేశముల [illegible] నగర ప్రముఖులగు శ్రీరాజా పన్నాలాల్ పిత్తి నవాబ్ [illegible] జంగు బహద్దర్, రాజాధనరాజగిర్జిబహద్దర్, నవాబ్ [illegible] జంగు బహద్దరుగారలు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీవారి గుణగణములను ప్రజాసేవా పరాయణతను ఔదార్యమును కార్యదీక్షను ప్రశంసించుచు పెక్కురు ఉపన్యసించిరి. ఈఉత్సవపు మూడవదినమున [illegible] "రాజాబహద్దర్ హాల్" [illegible] శంఖుస్థాపన [illegible] శ్రీరాజాబహద్దర్ వారి అమృతహస్తములతో [illegible] గావింపబడెను. నాడే వజ్రోత్సవ ఆహ్వానసంఘము వారితో సహా హైద్రాబాదునందలి పెక్కుసంస్థలు కలిసి శ్రీ వెంకట్రామారెడ్డి గారికి సన్మానపత్రిక సమర్పించినవి. ఈ మహోత్సవముల కొరకై బెంగుళూరు నుండి ప్రఖ్యాతిగాంచిన [illegible] అయ్యర్ గారును శ్రీ బ్రా॥ [illegible] నారాయణగారును తమ [illegible] సమావేశమునందు పాల్గొన్న [illegible] ప్రజలకు మహానందము జేసిరి.

దళము పిన్నాచ [illegible] జరుగుచూ, పిన్నాచ [illegible].

పసిఫిక్ రంగములో [illegible] జపానువారి [illegible] ఓడలు [illegible] దినవి. [illegible] జపానువిషయమై వారి ప్రభుత్వంలో గొప్ప అలజడి ప్రారంభమైనది [illegible] సంప్రదించి [illegible] జాగ్రత్తగా [illegible] కంపినారట.

శిరోజములు

సౌందర్యానికి పట్టుకొమ్మ

యుద్ధం ౨౧ఆక్టోబరుకు సమాప్తి!

ఒక విచిత్రమైన జోస్యము"

"ఈప్రపంచ ఘోరసంగ్రామం ౨౧ అక్టోబరునాడు పరిసమాప్తి అయిపోతుంది" ఇది మిలిటరీప్రకటన కాదు! ఒక గొప్ప విప్రవినోది ప్రకటన!!

గతవారము కలకత్తాలోని ఒక వీధిలో ఒక ట్రాంబండిలో సాధారణ వేషముతోనుండిన ఒక లామా ప్రవేశించెను లామా అనగా టిబెటు దేశమందలి బౌద్ధభిక్షువు. అతడు ట్రాంబండిలో ఒక స్త్రీప్రక్కన జరాయించి కూర్చున్నాడు. అందరూ అతన్ని గుర్రునచూచినారు. ఆడుమనిషి మాత్రమేమిన్నీ అనలేకకాని మగవారిలోనే మగతనం (పివర్రీ) నిండుకొనివచ్చింది. మహిళాభిమానియైనఒక ధీరుడు ట్రాంలో నిలబడి ఏయ్‌సాధూ! పరస్త్రీప్రక్కన కూర్చున్నావు. ఇదేనామర్యాద లేయ్ లేయ్ అని గద్దించినాడు. "ఓరీ నిన్న నీకొడుకు చచ్చెనుగదరా" అని లామా అన్నాడు. ధీరుడు ఏదువుమొగముపెట్టుకొని కూలబడినాడు విచారించగా నిజమే నిన్న నాకుర్రడు కలించెను అని అన్నాడు. అందరున్నూ కోపం వదలి ఆశ్చర్యంతోలామానుచూచిరి. అంతలో కండక్టర్ వచ్చిటికెట్ టికెట్, అన్నాడు. లామా రెండుటికెట్లకు పైకమిచ్చినాడు అదేమిటిఅంటే నాకొకటి ఈఅమ్మాయి కొకటి యిమ్మయ్యా అన్నాడు. ఈ తడవ మహిళామణికి కోపంవచ్చినది. "ఏమండీ మీసరసం చాలా దూరం పోతుంది జాగ్రత్త" అన్నది. "బిడ్డా నీ చేతిసంచిలో పైకంలేదుకదా, మళ్లీ నీకు టికెటు లేకపోతె యెట్లు?" అని లామా అన్నాడు. మహిళామణి దిగ్భ్రమతో తనసంచి తెరచి చూచుకొన్నది అందు రూపాయీలపర్సులేదు!

ప్రయాణికులు దద్దరిల్లిపోయినారు. అయ్యా, నాచేయిచూడు. నా గ్రహబలంచెప్పు. నాకు పిల్లలెప్పుడౌతారుచెప్పు ఈ రాక్షసయుద్ధం యెప్పుడు ముగుస్తుందో చెప్పుస్వామీ అని నానాప్రశ్నములు వేసినారు. దేనికీజవాబులేదు. లేస్తూ లేస్తూ ఒకమాట అన్నాడు. "ఓయ్! బాగా వినుకోండి, ఈయుద్ధం ౨౧అక్టోబరునాడు ముగుస్తుంది" లామా ట్రాందిగినాడు జనులగుంపులో కలిసినాడు. ఎటుపోయెనో యేమో?

నిజాంరాష్ట్ర ఖాదీ ప్రచార సంఘము హైద్రాబాదు

౭౫వ గాంధీ జయంతి

౭౫వ గాంధీ జయంతి ఉత్సవమునకు ఇక కొన్ని వారములుమాత్రము మిగిలియున్నవి. [illegible] ప్రస్తుతము [illegible] నుండి [illegible] వారిలో [illegible] రాష్ట్ర [illegible] సంఘములోనున్న ప్రతినిధానకుడు వడకట [illegible] మహాత్ముని సిద్ధాంతమును దృష్టిలో [illegible] తెలిసికొందురు. [illegible] గాంధీజీ వ్యాధిగ్రస్తులుగా యున్న సమయమున కూడ రాట్నమును విడిచిపెట్టరు. కనుక ఈ సంఘము సభాసదులలో ప్రతి వ్యక్తియు [illegible] ఒక [illegible] మహాత్మునికి ౭౫వ జయంత్యుత్సవ సందర్భమున [illegible] ఆశించుచున్నాము. ఇట్లు [illegible] క్రమముగా [illegible].

[illegible] రాట్నముమీదగాని, తక్లీమీదగాని [illegible] ఏర్పాట్లు సంఘమువారు చేసెదరు అందరును ఇట్టి అవకాశమును పొందెదరుగాక—

రామకిషన్ ధూత్.
గౌరవ కార్యదర్శి.

గోలకొండపత్రిక

తారణ సం॥ శ్రావణ శు ౯ సోమవారము

"శతమానం దీర్ఘమాయుః"

మన వైదికాచారములో "పశ్యేమ శరదశ్శతం, జీవేమ శరదశ్శతం" అనుట పరిపాటి. ఈశావాస్యోపనిషత్తులోని ఈ సుందరమగు శ్లోకము ఉత్తమోత్తమమైనది.

"కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవిషేచ్ఛతం సమాః ఏవం త్వయి నాన్యథేతోస్తి న కర్మ లిప్యతే నరే"

తనవిధిని (Duty) నెరవేర్చుచు ప్రతి మనుష్యుడు నూరేండ్లు జీవించుటకై కోరవలెను. ఫలాపేక్షారహితుడై కర్మను చేయక తప్పదు. నిష్కామకర్మలనాచరించువానికి ముక్తి లభించునని దీని భావము.

రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డి గారినిగూర్చి మేమిట్లు కోరుచున్నాము. వారు నూరేండ్లు సుఖముగా జీవింతురుగాక అని కోరుచున్నాము. వారికిప్పుడు ౭౫ వ జన్మదినోత్సవమని అంటున్నారు కాని నిజముగా ఇది ౭౬ వ జన్మదినోత్సవము వారు ౧౮౬౯-౧౮౭౦లో జన్మించినారు. మన లెక్కల ప్రకారము వారు శాలివాహనశకము ౧౭౯౧లో అనగా శుక్లనామసంవత్సర శ్రావణకృష్ణ ప్రతిపత్తు [illegible]వారము జన్మించినారు. దీనిబట్టి వారికిప్పుడు ౭౬ వ సంవత్సరమారంభమైనది.

౨౦ ఆగస్టునుండి ౨౭ వరకు హైదరాబాదు నగరములో ౭౩ సంస్థలవారు చేరి రాజాబహద్దరుగారి రత్నోత్సవం అను పేరుతో రాజప్రతాపగిర్జీసౌధంలో ప్రచండముగ సభలు చేసిరి. తుది దినమునాడు ౧౦ వేలమంది శ్రోతలు సభనలంకరించిరని పత్రికలలో వ్రాసినారు. ఇట్టి సన్మానము హైదరాబాదులో ఇంతవరకు కేపౌరునికినీ జరిగియుండలేదు. అధికారములోనున్న వారికికూడా ఇంత గొప్ప సన్మానం జరిగియుండలేదు. దీనికేమికారణము? రాజాబహద్దరుగారి సౌమ్యగుణము ప్రజాహితతత్పరతయే వారికీ సన్మానము సమకూర్పగలిగినది. వారి వదాన్యతనుగూర్చి చాలామంది యెరుగరు. వారి ౧౦౧౦ రూ. పెన్షనులో మూడవభాగముదానాలకే స్వాహా యగును. వారిబంగ్లావద్దనే కొన్నికిరాయ యిండ్లు కట్టించినారు. వానినుండి ౦౫౦ ఉమించు నెలకు ౨౦౦ రూ. బాడుగ వచ్చును. అదంతయు వివిధ సంస్థలకే ఇచ్చివేయుచున్నారు. శాశ్వతముగా ప్రజాసంస్థలకే అక్కరకు వచ్చునట్లు ఏర్పాట్లు ఎన్నడో చేసియున్నారు.

రాజాబహద్దరుగారి విశేషాలను శ్రీ ధనరాజగిర్జీగారు చాలాచక్కగా వర్ణించినారు. వారన్నట్లుగా వారికో త్యోలీకాలములో ఏలాటి అల్లరులను లేకుండెను. అంతేకాదు. వారు మొదటినుండి తుదివరకు ఏ దెద నౌకరిచేసినారో ఆచోట్లలో నెల్లను ఏలాటి అల్లరులునులేకుండెనసిన వారెట్టి నిపుణులో ఎట్టి ప్రజారంజకులో ఊహించుకొనవచ్చును.

వారి ప్రజాహితజీవితములో బాలికోన్నతపాఠశాల ప్రధానస్థానము వహించినది రెడ్డిహాస్టలుకూడా వారి నిర్మాణమె. ఇంకను అనేక సంస్థలు వారినాశ్రయించుకొని వృద్ధికివచ్చుచున్నవి.

౭౩ సంస్థలవారు గతవారము వారికి సన్మానపత్రమర్పించి [illegible] సంస్థలపక్షాన ప్రత్యేకముకూడా ప్రోగుచేసి నారనియు ప్రకృశము ౭౩ వేలు వసూలయ్యెననియు ౨౦౦౦ గజాలస్థలాన్ని కొనుక్కొని అందు "హాలుటీగు" పేరనొక భవనము కట్టించుచున్నారనియు వినుచున్నాము. ఒక హాలుటీగుకే ఆభవనము ఏర్పడినట్లున్నది తక్కిన సంస్థలకేపాటి సహాయము జరుగునో తెలియదు. ఏది యెట్లున్నను మొదలు ఆభవనము ప్రజాహిత సంస్థాశాసనప్రకారము రిజిస్టరు కావలెను. వసూలగు ద్రవ్యము లెక్కలు ఎప్పటికప్పుడే ప్రచురింపవలెను. వసూలైనంత సరిగా వ్యయమైనట్లు గట్టిగా విచారించుకొనుసౌమ్యులేర్పడవలెను. అనేక ప్రజాహితసంస్థలలో ద్రవ్యము లెక్క సరిగా చూపించకుండుటను గమనించినాము. ఆదిహిందూసోషల్ సర్వీసు బిల్డింగు స్వాదేమైనట్లు? బండపల్లిసభా ద్రవ్యమును ఒకడు స్వాహాచేసెను. కొల్లాపురములో మూడవ ఆంధ్రమహాసభ చేయుటకై ఎన్నివేలు వసూలయ్యెను. ఆపైకము లెక్క ఏమయ్యెను ఆంధ్రమహాసభవారుమాత్రము అడిచెందలేదా దాని నింతవరకెవ్వరైన విచారించిరా? ఇట్టివలనే మదిరాజుహాస్టలుకు ద్రవ్యమును అన్యత్రుడు కార్యదర్శి తప్ప మరెవ్వరును వసూలు చేయుట [illegible]ధికారులు కారని ప్రకటించిరి. ఇందేమో అనుమానము న్నట్లు కానవచ్చుచున్నది ఇదివరకెవ్వరైనా వసూలు చేసిరా? అవసూళ్ళు హాస్టలుకు చేరినవా? కులసులకను సంఘనాయకులు తెలుపవలసియుండును. ఈవిధముగా రాష్ట్రములో కొన్ని ప్రజాహిత సంస్థలలో లోపాలు జరిగినవి. అందుచేత ముందుకాలములో అట్టివిజరుగకుండునట్లుగా గట్టిఏర్పాట్లు చేయవలెనని కోరుతాము. ఈసూచనను ఇప్పుడు లెక్కపెట్టనిచో కొంతకాలానికైనా స్మరించవలసివచ్చును.

రాజాబహద్దరుగారికి వరల సకల శుభాలను కోరుచున్నాము.

తిండిధాన్యమునకు తిప్పలు

(విలేఖరి) గాజులపోచంపల్లి ౧౫ ౧౦-౪౩

ఈగ్రామము సాలార్జంగు బహద్దరుగారి జాగీరులోనిది. ఇక్కడ పంటలు గతసంవత్సరము సరిగా పండలేదు. ప్రభుత్వమునకిక్క ఇవ్వవలసిన ధాన్యము కొరకు అధికారులు తొందరపెట్టగా రైతులు ఇతరప్రదేశములనుండి ఎక్కువధరలకు ధాన్యము కొనితెచ్చి ప్రభుత్వమునకప్పగించి వేసిరి. [illegible] అప్పటినుండి [illegible] ధరలకైనా ఎక్కువధరకుకూడ ధాన్యముయీ గ్రామమునందు దొరకుటలేదు. ఈ గ్రామము మరియు పరిసరప్రాంతములు కనుగుణ్యముగనున్న ఒక సర్కారుకొటు ద్వారా అవసరమున్న ధాన్యము [illegible] అధికారులు [illegible] ఇప్పించే ప్రయత్నం [illegible] కోరుచున్నాను. [illegible]

ఖమ్మంమెట్టు గుమాస్తా సంఘ మహాజనసభ

(స్వ. వి)

౧౫-౦౮-౪౩ శుక్రవారము సాయంత్రము సంఘ మహాజనసభ [illegible] వైశ్యసంఘభవనములో జరిగినది, లోగా కార్యనిర్వాహక కమిటీమీటింగులో చర్చించినవిషయములను చదివి వినిపించిరి. రాబోవు ఆర్థిక సంవత్సరము వార్షికోత్సవముజరుపుటకు సూచించగా సభలో ఏకగ్రీవంగా ఆమోదింపబడినది ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా [illegible] గారిని ఎన్నుకొనిరి. కార్యదర్శి [illegible] నరసింహంగారు శ్రీ [illegible] గార్లను సహాయకార్యదర్శులుగా ఎన్నుకొనిరి.

౧౪వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ

సింగరేణి, ఆగస్టు ౨౮.

నేడు ప్రారంభమైన ౧౪వ ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయ మహాసభకు ప్రతినిధులను ప్రేక్షకుల నాహ్వానించుచు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ. పర్వ [illegible] రావుగారు ఇట్లుపన్యసించిరి.

మిమ్ములనాహ్వానించిన ఈసభ ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత గడించుకొన్నది. ఉత్తరసర్కారులు, తెలంగాణా, రాయలసీమ యొక్క వివిధ ప్రాంతాలలో ఉన్న అంధ్రులంతా ఒక సమిష్టివేదిపైన సమావేశము కావటం ఇదే మొదటి పర్యాయము. ఇది ఆంధ్రజాతి కళ్యాణానికి, ఆంధ్ర సంస్కృతి పునరుద్ధరణానికి ఒక నూతన శోభను చేకూర్చగలదని మా నమ్మకము. ఈసమావేశము గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్రలో ఒకనూతన ఘట్టాన్ని ప్రారంభించి ఇతర రాజకీయేతర ఉద్యమాలన్నిటికీ దారి చూపించ గలుగుగాక!

మహాంధ్రజాతి నవయుగ నిర్మాణము తెలంగాణాను వదలివేస్తే అసమగ్రముగానే కాదు అసాధ్యంకూడా అవుతుంది. అనేకయుగాల పూర్వం రోజులు బలిలోనున్న ఆ ధర్మప్రజానీకం భారతదేశం అంతటాగల తెలుగు బిడ్డల సఖ్యంలో మూసివచ్చిన [illegible] ఆ ప్రథమ భాగంలో [illegible] చరిత్ర వృద్ధిలో [illegible] ఆ [illegible] ఇంతేగాదు పూర్తిగా విదేశీ [illegible] పోవటంవల్ల ప్రాచీన సాంప్రదాయ [illegible] భాషా, కళాయోగాలు, తెలంగాణాలో స్వచ్ఛంగా దొరుకుతవి. ఈ విధంగా పెనవేసుకొన్న మమ్ములను విడదీని ఆంధ్రజాతీయకు ఆర్థము లేదు.

మానవుని ప్రాథమిక సత్యాలు లేక మైనరూడ ఆనుగ్రహింపబడని మేము ఈ కార్యాము మన పాగేయులేమ ఎంత గట్టి మనుగుతేని సేవాదీక్ష నా [illegible] పూరించుకొని మాయీ సేవాదీక్షను గ్రంథాలయోద్యమమే పట్టుకొన్నది. మాయీ సభా ప్రయత్నాలలో జరిగిన పరిశోధనలో [illegible] మొదటి గ్రంథాలయం క్రీ॥ శ॥ [illegible]లో స్థాపించినట్లు బయటపడెడి ఇదే గూర్తియైతే ఆంధ్రదేశానికల్లా మొదటి గ్రంథాలయ మిదే కావచ్చును. కాని చైతన్యపూరితమైన సార్వజనిక గ్రంథాలయాల్లో కృ. దే. రాయాంధ్ర గ్రంథాలయాన్ని ౧౯౦౧లో శ్రీ రావి చెట్టు రంగారావు దంపతులు హైదరాబాదులో స్థాపించారు. గ్రంథాలయోద్యమ సేవకులైన మనకు ఆ దంపతులు చిరస్మరణీయులు. సాయుధపూర్తిగా గ్రంథాలయానికి ఆ కీర్తిమైన దంపతులు త్యాగజీవిత చరిత్రను ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము ప్రకటించుగాక.

నాటినుంచి నేటివరకూ అవిచ్ఛిన్నంగా గ్రంథాలయోద్యమము సాగుచున్నది.

మరొకసారి మేము మా స్వాగతపూర్వకమైన స్వాగతమిస్తున్నాము. మనముందరకు శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారి నాయకత్వమున యీ సభ [illegible], చ [illegible] శ్రీ [illegible] రావుగారు బహుభాషాకోవిదులు కవులు రాజకీయవేత్తలు, ఆంధ్రనాయకులు, ఇంతేకాదు, ఈరాష్ట్రంలో ప్రసిద్ధగ్రంథాలయమైన శ్రీ కృష్ణదేవరాయాంధ్రగ్రంథాలయానికి వారుకార్యదర్శిగనుండి దానితో [illegible] ఆ మహానగరమునకు [illegible] వారి జోక్యములేక యీనాడు మారాష్ట్రములో ఏ అభ్యుదయోద్యమము జరుగుటలేదు, అట్టివారు మనకు నిభాతి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

౧౪వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభాధ్యక్షత వహించిన శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారిట్లనిరి.

మహాశయులారా!

గ్రంథాలయములు నాగరికతకు యొక్క [illegible] మొట్టమొదట జ్ఞానభిక్ష [illegible] మన [illegible] ఎలా [illegible] భారతీయ [illegible] కోవియశాలలు, [illegible] ఈజిప్టు [illegible] దేశమందు క్రీ. పూ. [illegible] సంవత్సరముల [illegible] గ్రంథ [illegible] గ్రంథా [illegible] నిర్మించి [illegible] దొరికిన [illegible] ఆరువేల సంవత్సరముల పూర్వపువని పరిశోధకుల యభిప్రాయము.

బౌద్ధయుగమునందు (ముఖ్యముగా కనిష్కుని కాలమునందు) శ్రీహర్షుడు మున్నగువారి ప్రసంశనీయ రాజుల కాలమందును గ్రంథాలయములు ప్రాముఖ్యత వహించి యుండెననుటకు సందియము లేదు. మహమ్మదీయ యుగారంభమున ఉత్తర హిందూస్థానమున కొంత మన్నగిల్లినను, దక్షిణప్రాంతమున రాచకొండ పద్మనాయకులు, కొండవీటి రెడ్డిరాజులు, విజయనగర సామ్రాట్టులు, తంజావూరు నాయకులు మున్నగు రాజులందరు తమ యూనిమాన్యమున విజ్ఞానాభివృద్ధికి మూలాధారములగు గ్రంథభాండాగారములను నెలకొల్పిరి. నలందా, విక్రమశిల, ఉద్దదపుర, ధాన్యకటకము మున్నగు ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయములందు యితర భార్మిక పరిసరములందును, గ్రంథాలయము లుండెడివి. క్రీ. శ. మొదటిశతాబ్దములందు "ఘటిక" యను పేరుతోనున్న పరిషత్తులు నున్నట్లును, నవి విజ్ఞానప్రసారము యొక్క ముఖ్యకేంద్రములుగా నున్నట్లును తెలియుచున్నది.

చాళుక్య విక్రమదేవుని ధారణి "భాండారి" మా [illegible] ఇంపీరియల్ లైబ్రరీ.

మన యార్థికసంపదలతో పాటు పాశ్చాత్య విజ్ఞాన విప్లవములచే మన గ్రంథభాండారములును కళాసంపదను కొల్లగొట్టబడెను [illegible] గురుకు, నవని విజ్ఞానమును జ్ఞానము ప్రధానముగు జీవితావశ్యకముగా పరిగణించు మనము ఎవరెట్లు కొల్లగొట్టినను తిరిగి సేకరించుకొనుటచే కర్తవ్యముగా భారతజాతిని సహకారముగ ప్రపంచములోని ఇతరజాతులతో పాటు మరల తలయెత్తుకొని తిరుగుటకు చేయవలయునన్న మన జనసామాన్యమునందు ప్రబలియున్న యజ్ఞానాంధకారమును మనయందున్న విజ్ఞానలోపమును యాత్రమూపదలసి యున్నది.

మన యాంధ్రదేశమందలి గ్రంథాలయోద్యమము యొక్క చరిత్రమాత్రము టూకీగా స్మరించుట మన కర్తవ్యము. ఈయుద్యమమునకు మొదటినుండి పాల్గొనిన దీర్ఘకాలిక కమగు విశిష్టస్వరూపము నొసగిన శ్రీఅయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు క్రీ. శ. ౧౯౦౧లో విజయవాడలో సరస్వతీ గ్రంథాలయమను పేరతొట్టమొదట మనయాంధ్రదేశమున సార్వజనిక గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినదని తెలిపియున్నారు.

బరోడా రాష్ట్రముతర్వాత భారతదేశము యొక్క మరియే ప్రాంతమందును మన యాంధ్రదేశమందువలె గ్రంథాలయోద్యమ మభివృద్ధిగాంచలేదు.

"ఆంధ్రగ్రంథాలయసంఘము" స్థాపింపబడి [illegible] సంవత్సరములైనది ఈ సంఘమే గ్రంథాలయ మహాసభ స్థాయిసంఘముగా పనిచేయుచున్నది జిల్లాసంఘములు తాలూకాసంఘములు [illegible] సంఘము, పల్లెసంఘ [illegible] బోర్డులు [illegible] గ్రంథాలయసంఘమునకు [illegible] అభివృద్ధికై [illegible] నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్ర సంఘము, క్రీ. శ. ౧౯[illegible]లో స్థాపించబడిన దీని సంఘముద్వారా జరిగిన ముఖ్యమైన నిర్మాణ కార్యక్రమము గ్రామగ్రంథాలయ ప్రతిష్ఠాపనయే. ఈ [illegible] నిజాంరాష్ట్రాంధ్రమహాసభ, [illegible] ఆర్థిక సాంఘిక రాజకీయాలకొరకు [illegible] ఆంధ్రమహాసభయొక్క కార్యక్రమ మంతర్గతమై గ్రంథాలయోద్యమము ప్రాబల్యవృద్ధినొందుచునే యున్నది. ఇప్పుడు నాలుగు (౨౦౦) గ్రంథాలయములు [illegible] ఈ సంఖ్య నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర ప్రాంతము యొక్క గ్రామముల సంఖ్యను బట్టి కల్గిన [illegible] నేను విశ్వసించుచున్నాను. ఈ రాష్ట్ర [illegible] గ్రంథాలయము [illegible] ఏలేక గ్రంథాలయములు [illegible] గ్రంథాలయస్థాపకులు, [illegible] సహాయము [illegible] వేయుట [illegible] ఒక వైపు కొత్త [illegible] మాతృభాష [illegible] గ్రంథాలయమును పోషించుటకు [illegible] యని ప్రార్థించుచున్నాను.

హైదరాబాదులో బ్లాకు మార్కెటు

హైదరాబాదు అబిడ్ షాపునవీనావసములన్న బట్టల దుకాణములలో వర్తకులు నిర్ణయింపబడిన ధరలకన్న ఎక్కువధరలకు బట్టలమ్ముచున్నారని ఫిర్యాదులొచ్చి వర్తకసంఘాధ్యక్షులును స్థానిక సెక్రటరీ కమీషనరుగారికి తెలియజేయగా కమీషనరుగారు వర్తకసంఘాధ్యక్షులు, అబిడ్ షాపుదగ్గర సున్న బొంబాయిషాపులో దు ౯ ధరమచేసే [illegible] దరలు ఆలు కమీషనరుగారు [illegible] షాపులో [illegible] ధరకన్న [illegible] వర్తకసంఘాధ్యక్షులవారిచేతను [illegible] ఇట్టి ఆక్రమ ధరల తీసుకొనుచున్నందున వైవర్తకుల చాలాను చేయబడెను.

యువతీమండలి మహిళాసభ వారి యాజమాన్యమున సోమవారం గత ఆగస్టు నాడు తెలుగు లైబ్రరీలో విఖ్యాత దేశనాయకురాలగు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి అధ్యక్షతక్రింద రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డి ఓ బి ఇ గారి జన్మదినోత్సవము జరుపబడెను.

శ్రీసరోజినీదేవిగారు బహిరంగ సభలయందు ఉపన్యసింపగూడదని నిషేధాజ్ఞ యుండుటచేత వారి సందేశమును శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణరావుగారు తెల్పించిరి. సరోజినీదేవిగారికి ఆ ధర్మమహిళా సమావేశము చాలా అనందమిచ్చినదనియు శ్రీరాజాబహద్దరు వారు తమ ఆయ్యతప్రేమసామ్రాజ్యులనియు ఇంకను నూరు సంవత్సరములు జీవిల్లవలెనని చెప్పుచు స్త్రీలందరు ఐకమత్యముతో దేశసౌభాగ్యమునకు పాటుపడవలెనని చెప్పి బాలికల వినోదనృత్య గానములను చాలా శ్లాఘించిరి.

గ్యాసునూనె సప్లయిలో హెచ్చింపు

ఇకమీదట వాడకమున్నక్రొ యువివరలో మనూరుకుండ [illegible] దాము [illegible] అగా మెహర్ ౧౭౬౪ ఫ నుండి మాసము మరల తెలుపునంతవరకు నాల్గు సబాసులందరకు హెచ్చింపబడినది. జిల్లాల జమ్మూకొ సాధనలలోగూడా సేరుగల నాల్గు పాయిలు తగ్గింపబడినది.

* * * * * *

పాత గుర్రంలాదాలు ఎవరికైనా దొరికితే వారు వాటిని పట్టుకొని పోలీసు స్టేషనుకు పోతే ఒక అణా ఇస్తారని హైదరాబాదు ప్రభుత్వం వారు ప్రకటిస్తున్నారు,

కే దం కాలము మారినది. దృష్టులు మారినవి, మారవలెను. కాలమాహాని విడ్వరకట్టుగలరు నేటి పరిస్థితులందు మనదేశమందు దయించిన నూతన జాతీయ విశాసమునకు [illegible] ప్రజలు దేవాలయము లాకర్షించలేవు గ్రంథాలయము లాకర్షించగలుగును. కానికేవలము గ్రంథసంచయము గాని చి చమునగోరసన్నిచ్చుటకు సిద్ధముగా [illegible] [illegible] యుమపత్రికలు పఠించుటకేకాక [illegible] ఇంకను అభిలాషను కలిగించి దీపుదోషము [illegible] నిర్మూలించుటయే ముఖ్యమైన [illegible] సినిమా ప్రదర్శనము వైజ్ఞానిక యాత్రలు [illegible] [illegible]

[illegible] గ్రంథాలయములు [illegible] కేంద్రములుగా [illegible] గ్రంథాలయములు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దేశము [illegible] కష్టము

ఆంధ్ర జాతీయ పక్ష గ్రామ సేవా సంఘము.

రామాపురము తా॥ వరంగల్

తే. ౪-౧౧-౧౩౫౩ఫ గురువారము డాక్టరు గారిని, నియమించుటకై ... తేదీన హెల్తు ఆఫీసరుగారికి విజ్ఞప్తి చేసియుంటిమి. దీని విషయమై యోచించుటకై వారు పిలిపించినారు. ... తేదీన అసిస్టెంటు హెల్తు ఆఫీసరుగారిని గ్రామ ఆరోగ్య పరిస్థితులు తెలుసుకొని ఔషధములిచ్చుటకై నియమించినారు. ఇప్పటినుండి ప్రతిమాసమునకు ఒక పర్యాయము వచ్చి మందులిచ్చుచుండెదమని అసిస్టెంటు హెల్తు ఆఫీసరుగారు చెప్పినారు. సామాన్యమైన జబ్బుల నివారణకు ప్రతిమాసము మూడురోజులు శిబిరముండు టకు యేర్పాటు చేసిన చాలా మేలు చేకూరునని ఆశించుచున్నాము.

బాలికా పాఠశాలకు ... మంజూరి అయినట్లు తెలియు చున్నది.

పుష్యాన పైరులకు అనుకూల వర్షములు లేక చెరువులలోకి నీరురాలేదు. ముందువచ్చిన ఆశతో వరినార్లు పోసినారు ఇంతవరకు నీళ్లురానందున కర్షకులు నైరాశ్యముతో వర్షమునకై అనుగ్రహమునకు నిరీక్షణ చేస్తున్నారు.

పశువుల మేత యిబ్బంది

గతసంవత్సరముగూడ చెరువులలోకి సంతృప్తికరముగా నీళ్లురానందున స్వల్పముగా వరిసేద్యమైనది. అందుచే పశువుల మేతకు చాలా ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. మూడురూపాయలకు ఒక గడ్డిమోపు దొరుకుట కష్టముగా యున్నది. బీదప్రజలు పచ్చిగడ్డికి తెచ్చి అమ్ముచున్నారు ఒక స్త్రీ దినమునకు నాల్గు అణాలు ఆర్జించగల్గుచున్నది. పశువుల గడ్డి కొరకవల్ల బీదల ఆకలి నివారణమగుచున్నది.

విధిలేక వేరుసెనగ సేద్యము

ప్రభుత్వమువారు ఆహార ధాన్యములనే అధికముగా పండించుటకు ఆజ్ఞాపించినను ఇచటిమెట్టభూములు అయినందున విధిలేక వేరుసెనగ సేద్యము చేసినారు. మెట్టభూములలో ఆహార ధాన్యము వేసిన విత్తనమైన మరలవు స్వల్పముగాయున్న గట్టిభూములలో జొన్నలు వేసినారు ... వల్ల పెసరు పైరులు ... సైనవి.

ధాన్యము కొరత

ఇచ్చట అధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయకులు న్నారు. వీరిలో స్వల్ప సంఖ్యాకులకు ధాన్యము కొను అవసరములేదు, నిత్యకష్టముచే జీవించువారికి ధాన్యము కొనవలసియుండును. గ్రామములో ధాన్యము అమ్మ బడుటలేదు. ధాన్యము అవసరమున్నవారు ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తి చేయవలసి నారు.

చక్కెర గ్యాసునూనె మంజూరి

గతఆరుమాసములవరకు ఈగ్రామమునకు వ దికొండ నుండి చక్కెర గ్యాసునూనె ఇవ్వబడు చుండెను అచ్చటికి వాలిన ... లేకనిలుచుట అది చేసినారు. ప్రత్యేకముగా ఇచ్చటికే గ్యాసు నూనె చక్కెర ఇచ్చుటకై ... తేదీన వరంగల్ తాలూకాదారుగారికి దరఖాస్తు పెట్టినది ... దబ్బుల గ్యాసునూనె ... చక్కెర మంజూరి ఇచ్చినారు

ఇట్లు

కొండోజు వీరాచారి,
ఆంధ్రజాతీయపక్ష గ్రామసేవాసంఘ కార్యదర్శి

(స్వ-వి)

అగస్టు ౧౫వ తేదీ సాయంత్రము పిడుగంటి రంగయ్యగారి దొడ్డిలో స్థానిక కమ్యూనిస్టు మిత్రులచే హిందూ మహమ్మదీయ ఐక్యత కొరకు ఒక బహిరంగసభ ఏర్పాటు చేయబడినది. పౌరులు చాలామంది విచ్చేసిరి. ముస్లిములు మాత్రము చాలా కొద్దిమంది వచ్చిరి. ఉపన్యాసములు అనంతరము ఒకతీర్మానము రాజాజీ ఫార్ములా ప్రకారం గాంధీ జిన్నా సమావేశము జరిపి కృతజ్ఞతా ... పర్యటన చేకూరవలెనని తీర్మానించబడెను. బాలామంది "రాజాజీ ఫార్ములా" అను విషయము తొలగించవలెనని పట్టుబట్టిరి కాని అధ్యక్షుడు ... తీర్మానించుచున్నా మని, తెల్పుటచే వివాదములు ఆగిపోయెను.

... ...

నూర్యాపేట లోకల్ కమిటీ

అగస్టు ౧౫ సాయంత్రము డాక్టరు విశ్వనాథ శర్మగారి వైద్యశాలలో ఆంధ్రజాతీయ పక్షము వారు సమావేశమై నూర్యాపేట లోకల్ కమిటీని ఏర్పాటుచేసుకొనిరి. అధ్యక్షులు కోదాటి వెంకటేశ్వరరావుగారు, కార్యదర్శి డాక్టరు విశ్వనాథశర్మగారు— సభ్యులు:-౧. హనుమంతరావుగారు వకీలు, ౨. ఉప్పల రామనరసయ్యగారు వకీలు, ౩ యామా వెంకటరామనరసయ్యగారు,

సమావేశమునకు తాలూకా కార్యదర్శి:వేముపల్లి ధాన్య-రరావుగారును, ఆర్గనైజింగ్ కార్యదర్శి యల్లాప్రగడ కృష్ణమూర్తి గారువిచ్చేసిరి.

మనపురం ప్రాంతంలోని ఆహార సమస్య

౧౬-౮-౪౯

మనపురం ప్రాంతంలోని ఆహార సమస్య పరిస్థితులు చాలా క్లిష్టముగనున్నవి. మనపురం ఆహార కమిటీవారి యాజమాన్యమున ఏర్పరచిన షాపులకు ... స్థానికులకు మధిరకొండ, ... వల్లి, ..., రాఘవాపురం, ..., రాజవరం, ..., ... గ్రామములనుండి ప్రజలు వండుకొనుటకు వచ్చి జొన్నలు, బియ్యము, తీసుక పోవుచున్నారు. ఆ గ్రామములలో కూడ ధాన్యము లేక ... ఏర్పాటులేక చాలాయిబ్బందియగుచున్నది. ఏడెనిమిది రోజులనుండి మనపురం స్టేషనులోని ఆహార కమిటీవారి షాపులకు ప్రతివ్యక్తికి వారలకాలిబియ్యము ... ఎక్కువ ... స్థానిక గిర్దావరుగారు ... చూపించుచుండిన ... గ్రామాలవారు నిరాశతో ... లో ... పోవుచున్నారు. ... స్థానిక ధాన్య వర్తకులకు ఎక్కువ ధరలకు అమ్ముటకు అవకాశము కలుగుచున్నది.

జడ్ చర్ల

ఈగ్రామ స్టేషనుసమీపమున హిందూధర్మ శాల ..., గోటూరి వీరన్న గారిపుత్రులు ఈశ్వరయ్య, చన్న బసవయ్యగార్లు మార్గస్థులకు నివాస సౌకర్యమునకై నిర్మించిరి. ... వారలకు పరమేశ్వరుడు మంచి ఆయురారోగ్యములిచ్చి రక్షించుగాక.

కిరసనాయిలు పంచదార మంజూరి.

రామాపురం.

౭-౧౦-౫౩నాడు ఆంధ్రజాతీయపక్ష ... జిల్లా కార్యదర్శియైన శ్రీ రాజలింగముగారు తాలూకదారును కలిసియుండిరి అప్పుడు పలువిధ విషయముల సంభాషణ జరిగెను దాని ఫలితముగా గ్రామములకు వలయు కిరసనాయిలు, పంచదారకు గ్రామ ప్రజల సమిష్టి దరఖాస్తు పెట్టుకొనే తత్వాన్ని వారంగీకరించిరి ... రామాపురం గ్రామసేవా సంఘము వారు సమిష్టి దరఖాస్తును తయారుచేసి కాని శ్రీ వెంకట్రామరెడ్డి కృష్ణారెడ్డిగారలు ... ... జిల్లాకార్యదర్శియగు రాజలింగముగారు ... దరఖాస్తు సంద చేసిరి తత్ఫలితముగా ... డబ్బాల కిరసనాయిలు ... పంచదార ... మంజూరు చేయుటకు రామాపుర ... అధికారులు అంగీకరించినారు.

ఇట్లు

పెండ్యాల రామానుజరావు—
ఆంధ్రజాతీయపక్ష కార్యదర్శి. వరంగల్ తాలూకా

గ్రామ అవస్థ

(స్వ-వి)

మహబూబ్‌నగరము ౧౯-౨-౪౪

స్థానిక నేతగాళ్ళకు కమీషను రెండుమాసములనుండి నూలు పెట్టెలు యివ్వబడుటలేదు. నూలుపెట్టెలు అవసరములు ఆసోసియేషన్ ప్రెసిడెంటు గారికి హైదరాబాదు స్టేట్ టెక్స్టైలు కమిషనరుగారి దగ్గరకు వెళ్లి ఆసోసియేషన్ నేతగాళ్ళకు సప్లయి చేయుటకు [illegible] ఆసోసియేషన్ వారు నీరు తీసుకున్నారు. [illegible]

[illegible]

తిండికొరత పద్ధతి

(స్వా-వి)

[illegible]

లచ్చగూడెం రైతులకు మిగులుజొన్నలు యిప్పించవలెనది

ఖమ్మంమెట్టు తాలూకా లచ్చగూడెం గ్రామపట్వారి ౧౩౪౬ ఫసలీలో, ఏ కరము ౧౨ కే ౨౪ రూ॥ లెవీసూళ్ళ సందర్భములో ఎక్కువ కటాలు చేసి బాపనియ్యవలసిన రైతులచే తహసీలులో కరథాస్తుపెట్టించినది. వాగిఫలితమైనా పట్వారి మిగులు జొన్నలను రైతులకివ్వవలెనని నడిచెను. అంతట ఆంధ్రమహాసభ ఖమ్మంమెట్టు తాలూకా కమిటీ అధ్యక్షులు వెళ్ళి, సరియైన లెక్కలు తెల్పి రైతులకు రావలసిన జొన్నలు న్యాయముగా ౫౦ మణుగులు పట్వారిచేత యిప్పించిరి, మిగతా పాయకారి సర్కారు రైతులకు సుమారు ౫౫౦ యకరముల వాపసు యిచ్చుటకు ఒప్పుకొనరు. రైతులు పట్వారీకివ్వవలసిన తహసీలులో రాజీనామా దాఖల్ చేయించవలెనది.

ఇట్లు

డి. రాజారాం

ఆం॥ తా॥ స॥ కార్యదర్శి

శుభ్రవీడు

[illegible]

కాలమానము

(స్వా-వి) లక్ష్మీపురము ౭-౧౧-౪౩

మృగశిరా ప్రవేశమునుండి ఒక రోజు మిగిలి యున్నది. వర్షములు చాలీ చాలిగా ఆగిపోయినవి. చిల్లర పైరులు ఎండిపోవుచున్నవి, మాగాణులు, [illegible] పంటలకు మెతకరువు దాపరించినది.

పల్లెలోకంటే ఆప్పుడే [illegible] కలవు. సిరిసిల్లలో ఒకే చోరులకు కాఞలు [illegible] ప్రతిదినము [illegible] రూపాయి జొన్నలు [illegible] లభించుచు. దూర గ్రామముల వాళ్లు [illegible]

మరణవార్త

రామన్నగూడెం తా॥ సూర్యాపేట

శ్రీ ఆకారెడ్డి రామకృష్ణారెడ్డిగారి ధర్మపత్ని యగు రాధాబాయి గారికి కొందుమాసములనుండి అనారోగ్యముగా నుండుచున్న ఈ మధ్య వారు సూర్యాపేట, హైదరాబాదులలో గొప్ప డాక్టర్లచే చికిత్సలు జరిపించినను దైవము తప్పి యీమాసము [illegible] మృతి జెందిరి.

యీ మెంబర్ల యాత్రా [illegible] నుండి దాతగా [illegible] చాలామందికి [illegible] వీరి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక!

౨౯వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ ఆహ్వానసంఘము

ఆహ్వానసంఘమునకు విరాళము నిచ్చినవారు

సింగరేణి కాలరీస్ ౧౯-౨-౪౪

మధిర

రూ౧౧ రావుబహదూర్ ఆ [illegible] రావు గారు రూ౧౧ [illegible] లాల్ సేట్ గారు రూ౧౧ కొండపల్లి శేషగిరిరావుగారు రూ౧౦ [illegible] గారు రూ౧౦ [illegible] గారు (సిరిపురం) రూ౫ [illegible] పురుషోత్తమరావుగారు రూ౫ [illegible] కృష్ణయ్యగారు రూ౫ [illegible] రావుగారు రూ౫ [illegible] రెడ్డిగారు (సిరిపురం)

వరంగల్లు

రూ ౧౧ [illegible] రావుగారు రూ ౫ [illegible] రంగారావుగారు

మానుకోట

[illegible]

సింగరేణి కాలరీసు

[illegible] గారు రూ౧౦ [illegible] గారు [illegible] శ్రీధర్ గారు [illegible] గారు రూ౫ [illegible] సింగుగారు రూ౫ జహంగీర్ జీ రూ౫ డి. నారాయణసింగుగారు

ఇట్లు

ఆకుల లక్ష్మీనారాయణ

సంయుక్త కార్యదర్శి

చందాదారులకు గమనిక

మీకు మా కార్యాలయమునుండి జవాబు, అవసరమున్న జవాబి కార్డులు వ్రాయుండి.

మీ షికాయతు దూరము కావలెన్న మీ చందా నంబరుతో సహా వ్రాయుండి.

ఇట్లు

గోలకొండ కార్యాలయము

[illegible] వివరాలు
[illegible]

గోలకొండ పత్రిక
Golkonda Patrika

The only Popular Paper that reaches the masses in the Dominions
BEST MEDIUM — FOR — ADVERTISEMENT

Vol. 19 — No 32 | Published on every Monday and Thursday· Hyd[illegible]bad·Dn· | 28—8—1944

ధాన్యంలైసెన్సు మహిమ

గిర్దావర్ మాయం! జవానుకు ౧సం॥ శిక్ష!

అయ్యా!

పత్రికాధిపతిగారూ, మా యథ శాస్త్రప్రకటించి అనుగ్రహించండి. నాది సిరిసిల్ల తాలూకాలోని పల్లెటూళ్లోగామను. కొంతకాలం క్రిందట మహిబూబ్ ఖాన్ అనేవాడు దర్జాగా గుర్రమెక్కి ఒక రోజు చప్రాసీని తీసుకొని [illegible] గా నారాయణటింపుండట సవారీ బి గుర్రాన్ని మా మందిటిగుంటకు కట్టించి నీయింట్లో ధాన్యము ఎంత నిలువ యున్నదో జప్తీ చేస్తాను అని ప్రకటించెను ఎవరయ్యా ఈ మహానుభావులు అని ఓరగా చప్రాసీని విచారించగా అతే నీకీ ఇంతకూడా ఖ్యాల్ లేదా ఆయనవున తాలూకా గిర్దావర్ సాబ్ నాటెర్ సాబ్ వ టివాడు ఖబర్దార్ అని అన్నాడు. నేను నోరుమూసుకొని ఊరకుండి పోయినాను గిర్దావర్ సాబ్ గారు చప్రాసీ యుక్తముగా అనానా అని లెక్కపెట్టుకుండా అంటుమట్టులని విచారించకుండా రాజాతో సహా వంటయింటిలోనికి పోబోయెను. సర్కార్ ఇది మా బావర్చిఖానా మైలపడుతుంది దయచేసి లోపలికి పోవద్దండీ అని ప్రార్థించు పతితిని నీవు చెడిపోతవు నీపైన రిపోర్టు ఇస్తాను అని

తెచుక్కు ఉద్విరి: అయా॥ ఆస్తేకదల తానన్నాడు నావద్ద పైకము లేదు. కుడక ఆయన్ను చేతులా పట్టుకొని అంచం తేరం నాయా॥ కు కదిరించుకొని అనికూడా లేనందున ఇంజఖ్య నారాయణ అతు కోమటితో జారూ॥ ఇప్పించితిని. గిర్దావరుగారు మందుగాత్రము తెంచేరిరి నాచు వెంటనే శ్రీవారు సిరిసిల్లలో పనిలేక తిరుగుబోతునకు వృత్తిగా పెట్టుకొన్న పెద్దమనుషులని తెలిసి వారిని దొరికించుకొని వారిపై ఇస్తానాకై దావాలని విచారించితిని అతడు ఉద్యోగానివాడై నన్ను దబాయించిపోయెను కునకు పోలీసులో రుజువైతిని నేను కోర్టుకెక్కితి. గిర్దావరుసాబుగారు గారడి విద్యచేసి తామే అగోచరమైనారు, ఇంకవరకు కాంబాడా లేదు, అంతటి మహిమకేని వారిచప్రాసీ గారు మాత్రము మున్సిఫీలో ఒక సంవత్సరము జైలు శిక్షమాత్రమే పొందిరి, గిర్దావరుగారు నాతోమ్మిది రూపాయలతో ఎప్పుడు ప్రత్యక్షమౌతారో కదా!

ఇట్లు
యెల్లంకి విరల్.

ప్రకటన

ఆజ్ దఫ్తరు సయ్యద్ ఫజల్‌హుసేన్

యం. ఎ. యల్‌యల్. బి. (అలీగ్) అడ్వకేట్, హనుమకొండ.

నా మొక్కిల్ అగు కుసుంబ చంద్రశేఖరం వల్దు కుసుంబ అంకుశాజీ సా॥ మడుతాపల్లి పురఫ్ కాకర్లపల్లి తా. పర్కాల్ జిల్లా. కరీంనగరంగారి కోరిన ప్రకారము యీ క్రింద ఉదహరించిన విషయములు సర్వజనులకు తెలియుటకై ప్రకటించుచున్నాను. నా మొక్కిల్ అగు కుసుంబ చంద్రశేఖరం, అతని తండ్రి కుసుంబ అంకుశాజీలది పైజెప్పిన మడుతపల్లిలో సమిష్టి కుటుంబమైయున్నది. అంకుశాజీకి వృద్ధాప్యము వచ్చినందువల్ల చ ౧౧ ఆబాన్ ౧౩౫౦ ఫ. తారీఖున నా మొక్కిల్ పేర ఒక ఎకరారునామా వ్రాసి, తద్వారా తానివ్వవలసిన ఋణములన్నిటిని నా మొక్కిల్‌పై మోపి, తన ఆస్తిలో

సర్వే నెంబర్లు ౧౦-౯-౮ తరి పెద్దమ్మపొంపులో దానమింజుమ్లా ఓన్నుహిస్స
„ ౭౬౮-౭౬౯ బాగాయతులో మెనిమిదోహిస్స
„ ౭౯౦ ఖుష్కి

తాకీదులో చూపబడిన మూడుఖత్తాలభూమిని తన హక్కుభుక్తములలోయుంచుకొని మిగిలిన ఆస్తిని నా మొక్కిల్ చెందునట్లు యిచ్చివేసినాడు. నా మొక్కిల్ అప్పులను స్వంతమునుండి చెల్లించివేసినాడు. కాని వాటిభారము ఆయాస్తిపై ననే యున్నది. ఇవిగాక యింకా కొన్ని అప్పులు యింకా చెల్లించవలసినివిడున్నవి. నా మొక్కిల్ తండ్రియగు కుసుంబా అంకుశాజీ వృద్ధాప్యమువల్ల మనస్సు చెడియున్నాడు. ఈస్థితిలో కొంతమంది స్వలాభాపేక్షతోను, నా మొక్కిలుకు నష్టము గలిగించుతలంపుతోను, జాబితాకు వ్యతిరేకముగా మాహెదాలు చేయుటకును, అక్రమమైన పద్ధతులతో ఆస్తిని తమపేర మంతఖల్ చేయించుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది, పైజెప్పిన కారణములనుబట్టి ఇందరకు తెలియజేయుట యేమనగా, కుసుంబా అంకుశాజీతో ఎవరేగాని, ఏవిధమైన మాహెదా యీ ఆస్తి మంతఖల్ చేయుట మొదలైన విషయములలో చేయించుకొనగూడదు. అట్లు చేయించుకొన్న యెడల, అవి ఏమియు పనికిరాక పోవుటయే గాక చెల్లనేరవు, దానిపై బాధ్యతయంతయు చేసుకొన్నవారిపయిననే యుండగలదు.

ప్రకటన

ఇందుమూలముగ సర్వజనులకు తెలియపరచునదేమనగా

మా తమ్ముడయిన వెంకటనరసయ్య నేను అవిభక్తకుటుంబములో వుండగా కాలవిధిని నా సదరు తమ్ముడు గతించి నేటికిదాదాపు పది సంవత్సరములైనది. చచ్చిపోయిన నా తమ్ముని భార్య అయిన చొక్కమ్మ అవిభక్తకుటుంబపు విధవ అగుటచే నా పోషణములో వుంటూవచ్చినది. సదరు చొక్కమ్మ నిస్పంతువు కొలదికాలమునుండి నా పగవారి దుర్బోధలవల్ల ఈ విధవఅయిన చొక్కమ్మ నాతో విరోధము కల్పించుకొని అనేక విధములుగా కుట్రలుపన్నుతూ నాకు గల చరస్థిరరూపకమగుఆస్తులు అనగా మ॥ సల్కనూరు, మిర్యాలగూడెం, మల్కాపట్నం, కామేపల్లిలోగల వ్యవసాయపు నూతులు, నివేశగృహాలు, వ్యవసాయపు పశువులు వగైరాలనుండి శాస్త్రవిరుద్ధంగా తనకుభాగము రావలెనని కలహము కల్పించుకొన్నది. అవిభాజ్యకుటుంబపు విధవకు శాస్త్రరీత్యా మనవర్తితప్ప ఏహక్కువుండదని గట్టిగా నేను మందలించితిని దానిపై స్థానికపోలీసువారిసహాయమున నేను లేనిసమయమున నా పెద్దతమ్ముడైన వెంకటరామయ్యను నా అల్లుడైన చాడా వెంకయ్యపై అబద్ధపునేరము మోపి మిర్యాలగూడెము పోలీసుస్టేషనుకుపిలిపించి పోలీసులతో మొకద్దమా పెట్టించి గిరఫ్తారు చేయగలమని బెదరించి ఒక యకరారునామా సదరు నా మరదలుచొక్కమ్మ పేర వ్రాయించియిప్పించినట్లు సదరు యకరారునామాలో చొక్కమ్మకుకొన్ని భూములవగైరాలపై హక్కుభుక్తము ఇదివరకేవున్నదనియు, దానిపైమాకు ఏమీతకరారు లేదనియు వ్రాసినట్లు తెలిసినది. ఇదిగాక నన్ను నా కుటుంబమును కష్టపెట్టు దురుద్దేశ్యముతో మిర్యాలగూడెంలోగల మాయిల్లు అన్యాక్రాంతము చేసినట్లు ఎవరికో వ్రాసియిచ్చినదనియు, ఇంకా నా పాస్తులను నిష్ఫలంగా ద్రోహబుద్ధితో సదరు చొక్కమ్మ యితరులకు విక్రయించినట్లు వ్రాయు ప్రయత్నములోవున్నదని తెలియుచున్నది

సదరు చొక్కమ్మకు ఏఆస్తిలోకూడ ఏవిధమయిన హక్కు లేదు కాబట్టి చొక్కమ్మ చేసిన, చేయునున్న క్రయవిక్రయాదులకు, తాకట్టు దానధర్మాలకు నేనుకాని నాకుటుంబములోగల ఇతర మెంబర్లుకాని ఏమాత్రము బద్ధులుకాకపోవుటే కాక, అట్టి క్రయవిక్రయాదిగా వడంబడికలు చేయించుకొన్నవారు నష్టపడగలరని దృఢముగా యెంచుకోగలరు సదరు నా తమ్ముని అల్లుడుచేత వ్రాయించుకొన్న యకరారునామా నిజమునకు విరుద్ధము, అబద్ధమును కావటమేకాక బలాత్కారంగా వ్రాయించుకొన్నది కావున నా కుటుంబములో ఏభూములపైకాని ఆస్తిపైనకాని, చొక్కమ్మకు యకరారునామా మామూలముగ ఏహక్కు దొరకజాలదని గ్రహించవలెను. ఈ ప్రకటన నేను నా కుటుంబపు పెద్దనగుటచేత సదరు కుటుంబములో అందరితరఫున ప్రకటించుచూవున్నాను.

ఇట్లు,
గోదాల పాపయ్య
సా॥ సల్కనూరు, తా॥ మిర్యాలగూడెం
జిల్లా నల్లగొండ

స్వాతంత్ర్యం సర్వజనవాంఛ

ఇది సామాజసంరక్షక యుద్ధమా?

హిందూదేశంలో ఎటుచూచినా నిరాశా నిస్పృహ చింతా చీకాకు

కొన్నిరోజుల క్రిందట అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజ్‌వెల్టు మిస్టర్ ఫిలిప్సును స్వంతప్రతినిధిగా మనదేశానికి పంపినాడని రూజ్‌వెల్టు వ్రాసినలేఖను మహాత్మునికి ఇయ్యటానికికూడా ప్రభుత్వం అనుమతించలేదని ఇటీవలనే వాషింగ్టనులో రూజ్‌వెల్టును చర్చిలు కలుసుకున్నప్పుడు ఫిలిప్స్ ఇండియావిషయం అతనితో చర్చించినాడనీ, రూజ్‌వెల్టుగూడా ఇండియావిషయమేమిటి? ఆనేసరికి నీవని నీవు చూచుకో. ఖబర్దార్” అని చర్చిల్ చుట్టపాగ గక్కుతూ గద్దించాడనే వార్తలు పాఠక మహాశయులకు సువిదితమే

ఇప్పుడు మిస్టర్ ఫిలిప్స్ తన నివేదికను అధ్యక్షుడు రూజ్‌వెల్టుకు నివేదించుచున్నాడు. అందలి కొన్ని ముఖ్యాంశాలు ఈ క్రింద నుదహరింపబడుచున్నవి:—

‘అట్లాంటిక్ ధర్మశాసనము హిందూదేశానికి వర్తించదు.’ అని బ్రిటిష్ ప్రధాని చర్చిల్ ప్రకటించినాడు. భారతీయ అధికారులు (సైనిక) నైతికంగా దుర్బలులని జనరల్ స్టిల్వెల్ ప్రత్యేకంగా చెప్పినాడు. భారతీయులు యుద్ధము పట్ల ఏమాత్రము శ్రద్ధవహించరు. కరువులవలన దైనందిన జీవితములవ హెచ్చుటవలన భారతీయులలో నిస్పృహ, నిరాశ, ఈయుద్ధంలో మాకేంపని? అనేభావాలు తీవ్రంగా ప్రబలుతూ వున్నవి కాని హిందూదేశీయులందరూ ఒక్కవిషయంలో మాత్రం ఏకాభిప్రాయులై యున్నారు. అది స్వాతంత్ర్యం-స్వరాజ్యం-తప్ప మరొకటిగాదు సర్వరోగాలకుఇదొకటే రామబాణమువంటిమందు ఒకవైపు ప్రపంచయుద్ధంపట్ల, తమ దేశస్వాతంత్ర్యంపట్ల భారతీయుల అభిప్రాయాలు ఈవిధంగా వుంటే మరొకవైపు మనము యుద్ధంపట్ల వారిపై ఉన్న మార్చటానికి బాధ్యతలనియ్యటానికి మేము సిద్ధంగా వున్నామనీ, అనుకూలాలను కలుగజేయటానికి మనము సిద్ధంగానున్న వారికి నచ్చచెప్పటానికి మనము చాలా చాలా ప్రయత్నిస్తూవున్నాము. నేటి రాజకీయపరిస్థితులు అభివృద్ధి నిరోధకములుగా నున్నవి,

బర్మా జపానులపైన దెబ్బతీయటానికి తూర్పువైపు యుద్ధరంగంలో హిందూదేశానికిఅత్యంత ప్రాముఖ్యతవున్నదిగదా. అటువంటప్పుడు ఎవరోకొందరే తమకే తెలిసినట్లు భావిస్తూ సంబంధం కలగజేసుకోవటానికి ఇష్టపడకట్టి హిందూదేశానికన్న, సుహృద్భావం కల్గిన నుమంచివైన హిందూదేశానికే చాలా ప్రాముఖ్యతవుండగలదు చేకూర్చుమాత్రమే కన్న హిందూదేశానికి బ్రిటిషువారు చేయదలచిన సహాయమేమీలేదు. సహాయము చేయడానికి తలచుకున్నట్టు ఎట్టి సాక్ష్యము కనబడదు ఇట్లుహిందూదేశములోని మన సైనికస్థానరాలకి సంబంధించిన పరిస్థితులు ప్రాముఖ్యత వహిస్తూన్నవి

హిందూదేశీయులు చర్చిల్ యుద్ధంలో చేరియున్నారు. అంతే. తమకుప్రభుత్వంతో ఏమీ సంబంధంలేదని, బాధ్యతలేదనీ మీదుమిక్కిలి తమకు కొల్లాపకలసింది ఎందుకూలేదని-అంటే యుద్ధాశయమేదీలేదనీ భావిస్తున్నారు, మిత్రరాజ్యాల యుద్ధాశయాలు తమకు వర్తించవనివారికి దృఢమైంది. వారిభావి స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చిపల్లి నమ్మకం కలిగించటానికివిషయంమైనదిగాక బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంజరిగింది“హిందూదేశపరిస్థితులతో మాకు సంబంధంలేదు” అనుబ్రిటిషువారి అభిప్రాయం దీన్ని అంగీకరిస్తే కోట్లకొలది ప్రజలు అంతరంగిక నిరాశ చింత చీకాకు తెల్లవారులపట్ల విరుద్ధభావాలు మొదలగు క్లిష్టవిషయాలను తీవ్రంగా ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది యీ కోట్లకొలదిప్రజలు ఈ యుద్ధాన్ని “నియంతృత్వ వాదానికి సామ్రాజ్యవాదానికి మధ్యజరిగే యుద్ధం” అని నిశ్చింతగా తలుస్తున్నారు అయితే ఉదారమైన బ్రిటిషు వైఖరి ఈ వాతావరణంలో మార్పు కలుగజేయ ఆపానుకు విరుద్ధంగా జరిపే మన యుద్ధముకు హిందూదేశం సమర్థించగలదు ఆంగ్లో అమెరికనులగుంపును మన్నించే—కాని అమెరిక్కాతో చైనా ప్రజలకు తాము ఉత్తమప్రతినిధులమని నమ్మించటానికి పోరాడుతున్నామనే విశ్వాసం కలగవచ్చు-

---

[illegible] Editor [illegible]